Hukuk Bölümü 2006/269 E. , 2006/278 K.

- 5326 SAYILI KABAHATLER KANUNU'NUN HK

  - KABAHATLER KANUNU (5326) Madde 3
  - MADEN KANUNU (3213) Madde 12

"İçtihat Metni"

Davacı : G. Su Ürünleri Tarım İnş. Tur. Mad. San. Tic. Ltd. Şti.

Vekili : Av.E.E.

Davalılar : 1-Antalya Valiliği 2-Antalya İl Özel İdare Müdürlüğü

O L A Y : 3213 Sayılı Maden Kanunu'nun 12. maddesine aykırı olarak, 1(a) Grubu Madenler kapsamına giren malzemeyi, işletme ruhsatı olmadan alıp, tesislerine taşıyarak piyasaya sevkettiğinden bahisle, 7.11.2005 tarih ve 1200 sayılı Valilik olurlu işlemle davacı şirket adına idari para cezası kesilmiş ve 22.2.2006 tarih ve 233 sayılı yazı ile işlem tebliğ edilmiştir.

Davacı şirket vekili tarafından,işlemin iptali istemiyle idari yargı yerinde dava açılmıştır.

ANTALYA 2. İDARE MAHKEMESİ ; 17.3.2006 gün ve E:2006/780, K:2006/470 sayı ile, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun muhtelif maddelerinden söz ederek, Kabahatler Kanunu hükümleri incelendiğinde, ceza hukukunun genel prensipleriyle yakın ilişki içinde bulunan ve bu ilişki nedeniyle Kabahatler Kanunu kapsamında değerlendirilen bütün kanunlardaki idari para cezaları için artık Kabahatler Kanunu hükümlerinin uygulanması gerektiği sonucuna ulaşıldığı, keza, Kanunun geçici 2 ve geçici 3. maddelerinde getirilen düzenleme ile de Kanunun yürürlük tarihi olan 1.6.2005 tarihinden sonra açılacak tüm idari para cezalarına ilişkin davalarda Kabahatler Kanunu'nun uygulanacağının açıkça hüküm altına alındığı, Kabahatler Kanunu'nun sistematiği ve gerekçesi dikkate alındığında, 1.6.2005 tarihinden itibaren açılacak bütün idari para cezası davalarında artık 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun uygulanması gerekeceği, bu durumda, dava tarihi itibariyle Kabahatler Kanunu kapsamında olan dava konusu idari para cezasının görüm ve çözümünün adli yargı mercilerinin görev alanında bulunduğu gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiş, bu karar temyiz edilmeyerek kesinleşmiştir.

Davacı şirket vekili, aynı istekle 8.3.2006 gününde adli yargı yerinde itirazda bulunmuştur.

ANTALYA 3. SULH CEZA MAHKEMESİ; 8.8.2006 gün ve D.İş:2006/60, D.İş K:2006/110 sayı ile, Anayasa Mahkemesi'nin 2005/108 Esas, 2006/35 Karar sayılı 1.3.2006 tarihli kararı ile Kabahatler Kanunu'nun 3. maddesinin iptal edildiği, bu iptal kararı ile idari para cezalarına karşı başvuru yolu konusunda 1 Haziran 2005 tarihi öncesindeki uygulamaya büyük oranda geri dönüldüğü, buna göre, idari para cezasının kaynağı olan Yasada, kişiler hakkında idare tarafından verilen idari para cezalarına karşı itiraz yolu açık biçimde sulh ceza mahkemeleri olarak belirlenmemiş ise, idarenin her türlü eylem ve işlemlerinin hukuksal denetimini yapmakla görevli mahkemelerin, (Anayasamızın ilgili hükümleri ve İdare Mahkemelerinin Kuruluşu Hakkındaki Kanun hükümlerinden yola çıkılarak) idare mahkemeleri olduğu hukuksal sonucuna ulaşılabileceği, itiraz eden hakkında düzenlenen idari para cezasının dayanağı olan yasada sulh ceza mahkemesinin görevli olduğu yönünde özel bir hüküm bulunmadığından, Mahkemelerinin görevsiz olduğunun anlaşıldığı, Kabahatler Kanunu'nun 3.maddesinin Anayasa Mahkemesi'nin yukarıda anılan kararı ile iptal edilmesi de dikkate alınarak ve mahkemelerin görevi kamu düzeni ile ilgili olduğundan ve yargılamanın her aşamasında verilebileceğinden, resen görev yönü ile itiraz dosyasının ele alınıp incelendiği, yapılan inceleme sonucu da itiraz eden hakkında uygulanan idari para cezasının dayanağı olan özel Yasada Mahkemeleri özel olarak görevlendirilmediğinden, yapılan itirazı değerlendirme ve sonuçlandırma görevinin idare mahkemesine ait olduğu gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiş; bu karar itiraz edilmeyerek kesinleşmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE:

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Ahmet AKYALÇIN'ın Başkanlığında, Üyeler: M. Lütfü ÜÇKARDEŞLER, Ahmet VELİOĞLU, Z. Nurhan YÜCEL, Esen EROL, Abdullah ARSLAN ve Levent ÖZÇELİK'in katılımlarıyla yapılan 25.12.2006 günlü toplantısında;

I-İLK İNCELEME : Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, Uyuşmazlık Mahkemesi Genel Kurulunun 11.7.1988günlü, E:1988/1, K:1988/1 sayılı İlke Kararında, "2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanunun bütünüyle incelenip değerlendirilmesinden, bu Kanunun uygulanması yönünden 2 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan, 'ceza uyuşmazlıkları' ibaresinden, savcının ya da şahsi davacının talebi ile başlayan yargılaması sonunda sanığın mahkumiyetine ya da beraatine hükmedilebilecek davalarda, askeri ve adli ceza mahkemeleri arasında çıkan görev ve hüküm uyuşmazlıklarının anlaşılması, bunun dışında kalan tüm görev uyuşmazlıklarının 'hukuk uyuşmazlığı' sayılması gerektiği sonucuna varılmaktadır. Uygulanması idari organlara bırakılan cezalar, adli nitelikte olmadığından, bunlar hakkında yapılan itirazlar ya da açılan davalar 'ceza davası' olarak nitelendirilemezler. İdari niteliklerinden dolayı bu davalara ilişkin görev ve hüküm uyuşmazlıklarının Uyuşmazlık Mahkemesinin Hukuk Bölümünde incelenip çözümlenmesi gerektiği…."açıkça belirtilmiştir. Bu durum göz önüne alındığında, olay bölümünde yazılı başvuru konusu görev uyuşmazlığının Hukuk Bölümünde incelenmesi gerektiği kuşkusuzdur.

İdari ve adli yargı yerleri arasında 2247 sayılı Yasa'nın 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, adli yargı dosyasının 15. maddede belirtilen yönteme uygun olarak davacının istemi üzerine son görevsizlik kararını veren mahkemece, idari yargı kararının kesinleşme durumunu gösteren onaylı bir örneğinin Başkanlığın talebi üzerine Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oybirliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ : Raportör-Hakim Taşkın ÇELİK'in, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Ahmet BEŞİNCİ ile Danıştay Savcısı Gülen AYDINOĞLU'nun davada adli yargının görevli olduğu yolundaki yazılı ve sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, 3213 Sayılı Maden Kanunu'nun 12. maddesi gereğince verilen idari para cezasının kaldırılması istemiyle açılmıştır.

3213 sayılı Maden Kanunu'nun 1.maddesinde, Kanun'un amacı; madenlerin aranması, işletilmesi, üzerinde hak sahibi

olunması ve terk edilmesi ile ilgili esas ve usullerin düzenlenmesi olarak belirlenmiş; 2. maddesinde, inşaat ile yol yapımında kullanılan ve tabiatta doğal olarak bulunan kum ve çakıl 1(a) grubu madenler arasında sayılmış; Yasanın,"Üretim ve Sevkiyat" başlıklı 12. maddesinin birinci fıkrasında, üretilen maddenin sevk fişi ile sevkiyatının zorunlu olduğu, ikinci fıkrasında, tesislerden elde edilen ürünlerin sevk fişi kullanımı ve denetimi ile ilgili hususların yönetmelikle belirleneceği, üçüncü fıkrasında, ruhsat sahibi tarafından sevk fişi olmaksızın maden sevk edildiğinin mülkî idare amirliklerince tespit edilmesi halinde, söz konusu madenin ocak başı satış bedelinin üç katı tutarında idarî para cezası verileceği, dördüncü fıkrasında, denetim ve inceleme sonucunda, yaptığı üretim ve sevkiyatı bildirmediği tespit edilen ruhsat sahiplerine, ödenmesi gereken Devlet hakkına ilaveten bildirilmeyen miktar için hesaplanacak Devlet hakkının on katı tutarında idarî para cezası verileceği, beşinci fıkrasında ise; ruhsat veya işletme izni olmadan üretim faaliyetinde bulunulduğunun tespiti halinde, üretilen madene mülkî idare amirliklerince el konulacağı, bu kişilere, bu fıkra kapsamında üretilmiş olup el konulan ve el konulma imkânı ortadan kalkmış olan tüm madenin, ocak başı satış bedelinin beş katı tutarında idarî para cezası uygulanacağı, bu şekilde maden çıkartılması ve/veya sevk edilmesinin Devlet malına karşı işlenmiş fiil sayılacağı, bu fiili işleyenlerin adlî takibat yapılmak üzere ilgili makamlara bildirileceği, el konulan madenlerin, mülkî idare amirliklerince satılarak bedelinin özel idareye aktarılacağı belirtilmiştir.

Yasadaki I (a) Grubu madenleri ile ilgili yapılacak işlemlere ait usul ve esasları düzenlemek amacıyla çıkarılan Uygulama Yönetmeliği'nin 18.maddesinde, " Ruhsat olmadan I (a) Grubu bir madenin üretilip sevk edilmesinin, Genel Müdürlüğün veya mülki amirin yetkilendirdiği kişiler tarafından tespit edilmesi halinde, durum bir tutanak ile tespit edilir. Bu tutanakta üretimin yapıldığı yer, üretimi yapan kişi, taşıyan aracın plakası, aracı kullanan kişi, tartılması mümkün ise sevk edilen maden cinsi ve miktarı ya da yaklaşık miktarı tespit edilir. Üretilen madene mülki idare amirliğince el konulur. Bu kişilere, bu fıkra kapsamında üretilmiş olup el konulan ve el konulma imkânı ortadan kalkmış olan tüm madenin, ocak başı satış tutarının beş katı miktarında idari para cezası uygulanır. Bu şekilde maden çıkartılması ve/veya sevk edilmesi Devlet malına karşı işlenmiş fiil sayılır. Bu fiili işleyenler adli takibat yapılmak üzere ilgili makamlara bildirilir. El konulan madenler, mülki idare amirliğince satılarak bedeli il özel idaresine aktarılır" denilmiştir.

Olayda, idari para cezasının iptali istemiyle dava açılmış olup; 3213 sayılı Maden Kanunu'nda, bu cezaya karşı kanun yoluna ilişkin bir düzenlemeye yer verilmemiştir.

1.6.2005 tarihinde 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun yürürlüğe girmesi üzerine Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nce, sözü edilen Kanun'un diğer kanunlarda düzenlenen idari yaptırımlar ile bunlara karşı yapılacak itirazlara ilişkin görev hükümleri üzerindeki etkisinin incelenmesi sonucunda: diğer kanunlarda düzenlenen idari yaptırımın, dayanağı olan yasanın amacı dikkate alınarak; Kabahatler Kanunu'nun 1., 2., 16. ve 19. maddelerinde belirtilen koşulları taşıması, 27. maddenin (1) numaralı bendinde belirtilen idari yaptırımlardan olması halinde, idari para cezaları ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin olanlarına karşı 1.6.2005 tarihinden sonra yapılacak itirazlarda sulh ceza mahkemelerinin genel görevli kılındığına ve bu nedenle doğan görev uyuşmazlıklarında adli yargı yerinin görevli bulunduğuna karar verilmiştir.

Daha sonra, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun "Genel kanun niteliği" başlıklı 3. maddesi, Anayasa Mahkemesi'nin 1.3.2006 gün ve E:2005/108, K:2006/35 sayılı kararıyla iptal edilmiş ve gerekçeli kararı 22.7.2006 gün ve 26236 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmış ve iptal hükmünün, kararın Resmi Gazetede yayımlanmasından başlayarak altı ay sonra yürürlüğe girmesine karar verilmiş; yasama organı tarafından iptal hükmü doğrultusunda yasal düzenleme yapılmaması sürecinde, anılan madde hükmünün yürürlükte bulunduğu düşüncesiyle, aynı doğrultuda karar verilmeye devam edilmiş; yasama organı tarafından, Anayasa Mahkemesi'nce verilen altı aylık süre içinde iptal hükmü doğrultusunda yasal düzenleme yapılması halinde ise, işaret edilen yargı yerinin yeni düzenlemenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren görevli olacağı belirtilmiştir.

Son olarak, 30/3/2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 3 üncü maddesini değiştiren 6.12.2006 günlü, 5560 sayılı Yasa'nın 31. maddesinde " (1) Bu Kanunun;

a) İdarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında,

uygulanır." denilmiştir.

19.12.2006 tarihinde yürürlüğe giren bu düzenlemeye göre, Kabahatler Kanunu'nun; İdarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı; diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterildiği durumunda ise uygulanmayacağı anlaşılmaktadır.

Görev kuralları kamu düzenine ilişkin olduğundan, görev konusunda taraflar için bir müktesep hak doğmayacağı; bu nedenle, yeni bir yasayla kabul edilen görev kurallarının, geçmişe de etkili olacağı, bilinen bir genel hukuk ilkesidir.

Davanın açıldığı andaki kurallara göre görevli olan mahkeme, yeni bir yasa ile görevsiz hale gelmiş ise, (davanın açıldığı anda görevli olan ve fakat yeni yasaya göre görevsiz hale gelen) mahkemenin görevsizlik kararı vermesi gerekeceği; ancak, yeni yasadaki görev kuralının, değişikliğin yürürlüğe girmesinden sonra açılacak davalarda uygulanacağına dair intikal hükümlerinin varlığı halinde, mahkemece görevsizlik kararı verilemeyeceği açıktır.

Diğer taraftan, dava görevsiz mahkemede açılmış, bu sırada yapılan bir kanun değişikliği ile görevsiz mahkeme o dava için görevli hale gelmiş ise, mahkeme, artık görevsizlik kararı veremeyip (yeni kanuna göre görevli hale geldiği için) davaya bakmaya devam etmesi gerekir.

İncelenen uyuşmazlıkta, öngörülen idari para cezasının 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 3213 sayılı Maden Kanunu'nda da idari para cezasına itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği anlaşılmıştır. Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı Kanunla değişik 3. maddesinde belirtildiği üzere, İdarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı nedeniyle, görevli mahkemenin belirlenmesinde 5326 sayılı Yasa hükümleri dikkate alınacağından, idari para cezasına karşı açılan davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanun'un 27. maddesinin (1) numaralı bendi uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, sulh ceza mahkemesinin görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

SONUÇ : Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Antalya 3. Sulh Ceza Mahkemesi'nce verilen 8.8.2006 gün ve E:2006/60, K:2006/110 D.İş sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 25.12.2006 gününde OYBİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.